

Akademie výtvarných umění v Praze

Studijní program Výtvarná umění

Ateliér intermediální tvorby 1

DIPLOMOVÁ PRÁCE

FRAGMENTACE VIZUÁLNÍHO PŘETÍŽENÍ

FRAGMENTATION OF VISUAL OVERLOAD

Vypracoval/a: Jan Hladík

Vedoucí diplomové práce: doc. MgA. Milena Dopitová

Oponent/ka diplomové práce: MgA. Alexander Peroutka, Ph.D

Akademický rok 2020/2021

Téma

V diplomové práci s názvem „Fragmentace vizuálního přetížení“ se zabývám informačním a vizuálním zahlcením veřejného prostoru a přesouvám se z něj do interiéru. Pracuji s pogumovanými billboardovými plachtami a převážně s jejich texty, hesly a sděleními, které záměrně fragmentuji a ničím rozřezáním do dlouhých pásů. Ty pak skládám do pravidelných rastrů a vytvářím směs útržkovitých informací, které dohromady tvoří abstraktní nečitelnou masu. Ústředním motivem instalace je vizuálně vibrující horizontální textura a kubické těleso. Odkazuje k expanzi, manipulaci a ke zneužívání veřejného prostoru. Projekt jsem řešil v objektové instalaci, kterou jsem propojil s využitím velkoformátové grafiky. Barevná kompozice počítá také s faktorem náhody, která je limitována na minimum.

Podstatným prvkem je skartace dokumentů a likvidace informací. Proplétáním jednotlivých billboardových pásů se část reklamních prvků ztrácí. Dešifrování viditelných fragmentů odkazuje k vizuálnímu smogu, k jeho estetizaci dochází provedením, jež má částečný řád. Jednotnou strukturu narušuje vyvýšená část, jež dává instalaci další rozměr. Reprezentuje pro mne fyzickou blokadu v ulicích a krajině. Tato podivná stavba plující uvnitř odkazuje k předmětům jako jsou například světelné reklamy, které často překážejí uprostřed chodníků, dále mobiliář a další drobné objekty, jež ztratily funkci, například telekomunikační a elektroinstalační skříně, telefonní budky, sloužící pouze jako nosiče inzertních city lightů. Navazuji na velkoformátové bannery umístěné na budovách, sloužících jako stojany na reklamu. Rád bych aby projekt poukazoval a upozornil na vizuální slepotu jedince obklopaného vizuálním smogem. Dotýkám se také částečné privatizace a záboru veřejného prostoru, který charakterizuje lhostejnost společnosti. Reklamní poutače jsou pro mne symbolem epochy generování peněz založené na veřejné apatii a pestrobarevném chaosu, jež reaguje na předcházející „šed“.

Proces

Veřejným prostorem jsem se zabýval v několika projektech, hlavním inspiračním zdrojem bylo sociální prostředí, charakter místa a interakce lidí. S tím souvisí využití existujících materiálů, které ztratily svoji předchozí funkci, a mohu jim přiřadit novou formu. Podobně tomu bylo při realizaci diplomové práce. Mým prvním plánem bylo vrátit původní vizuální charakter lavičkám s opěradly, jež jsou nositeli plakátovacích reklamních ploch. Rozhodl jsem se tímto způsobem „bojovat“ s agresivní formou vizuálního smogu ve veřejném prostoru. Reklamní plochy městského mobiliáře jsem plánoval přemalovat typickým vzorem laviček z dřevěných latěk a navrátit mu tak jeho přirozený vzhled. Zajímal mě také proces ilegálního umístění laviček, pohrával jsem si s jejich ilegální vizuální proměnou. Nakonec jsem toto téma opustil z důvodu obavy o vhodnosti a nedostatečném rozsahu tohoto tématu pro diplomovou práci. Zároveň v době, kdy jsem toto téma opustil, všiml jsem si, že město začalo samo pracovat na odstraňování těchto objektů z veřejného prostoru.

Od původního projektu jsem se přesunul k monumentálnějšímu měřítku a rozhodl se vyrábět nafukovací objekty z billboardů (reklamních plachet). Ty měly svým tvarem opět odkazovat k městskému mobiliáři. Výroba měla probíhat pomocí lepení, šití, sváření plachet a vývoje stříhů na konkrétní objekty. I od tohoto plánu jsem nakonec upustil, ale zůstal u stejného materiálu. V předposlední fázi jsem řešil výrobu plochy, sestavené z cca 5 - 10 cm širokých pruhů reklamních bannerů, které měly být nataženy v prostoru a přizpůsobeny tak, aby si na

ně člověk mohl sednout nebo lehnout. Tyto úvahy a kroky mě přivedly k finální podobě diplomové práce. Nadživotní velikost svou monumentalitou odkazuje k architektuře a velkoformátové reklamě.

Souvislosti

Z historického kontextu práce navazuje na koláže, z období v Dadaismu a Surrealismu, akce 60. let, nebo Op Artu. Inspirativní je pro mne dílo Ivana Kafky, ve kterém často pracuje se množováním menších předmětů, a dociluje tímto způsobem často monumentálních instalací. Se strukturami pracoval Zdeněk Sýkora, ten však k nalezení tvarů a jiných vlastností fragmentů využíval počítačové výpočty. Gordon Matta-Clark narušováním původní formy dodával architektuře jiný význam. Jeho práce Garbage Wall z r. 1970 tvoří zeď z odpadu a předmětů denní potřeby, má především ekologické sdělení, vytvářel objekty z fragmentů lidské činnosti, v mém případě objekt vychází z reklamy na věci, předměty, politické názory a aktivity atp.

Další souvislost s mojí prací vidím například u umělecké dvojici Christo a Jeanne-Claude. Pracují s velkoformátovým zakrýváním architektury pomocí rozměrných látek, pořízených za účelem instalace a dodávají tak architektuře jiný charakter. V mém případě se jedná o zrušení původní funkce reklamy a střiháním do pásů a vzájemným propletením ji dávám nový vizuální odkaz.

Inspiruje mne řada autorů, jejichž realizace se dotýkají veřejného prostoru. Tematicky jsou mi blízké projekty umělců Epos 257 a jeho útoky na reklamu, dále projekt 50 metrů čtverečních veřejného prostoru. Rozstříhání prezidentské standarty skupinou Ztohoven a následné rozeslání jednotlivých fragmentů opatřených hodnotou v Bitcoinech náhodným lidem poštou se dá také označit za jistou fragmentaci celku, v případě Ztohoven šlo o symbolickou decentralizaci moci, v mém případě jde o zničení a přeformování původního komerčního sdělení.

Moje diplomová práce navazuje na mé předchozí aktivity, například projekt Sound Export z roku 2017 realizovaný v Ateliéru hostujícího umělce ŠALOUN, zvukové stopy jsem graficky "Exportoval" do vizuálního spektra. Vybrané zvuky jsem vložil na disk CD, sejmul záznamovou fólii, tu jsem laboratorními mikroskopy fotografoval a tak vizuálně snímal softwarem a hardwarem zaznamenané zvuky. Instalace na monumentálních dveřích měla odkazovat ke skládacím oltářům. V instalaci na stáži v Taipei nazvané Lustr - Iluminace vody z Tamsui jsem se zabýval pronikáním světla znečištěnou říční vodou. Důležitým prvkem bylo také recyklování předmětů a jejich množování následované i v instalaci z roku 2019 nazvané Vracení struktury dřevěnému prachu. Pro mě neosobnímu materiálu MDF jsem chtěl dodat prvek organičnosti a zároveň se pokusit o vizuální atraktivitu a individualitu. Pohrával jsem si s průmyslovým replikováním a reagoval na velké množství člověka obklopujících imitací, snažících se napodobovat přírodu a vytvářet tak v člověku lepší pocit. Odkaz ke kulisovosti a průmyslovému výstavnictví. Výše zmíněné práce a postupy mne přivedly ke způsobu provedení objektu.

Proces práce na tomto projektu nebyl snadný a soustavně procházel změnami, jsem rád že mám tuto zkušenost za sebou a chtěl bych podobné téma rozvíjet dál i do budoucna.